

Pfv.IV.21.410/2012/8.szám

A Kúria a dr. Szendrei Zsuzsanna pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Halász Attila ügyvéd által képviselt Középdunántúli Országos BV Intézet (2471 Baracska, Pf. 2.) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt a Székesfehérvári Törvényszéken 7.P.20.598/2009. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.794/2011/16. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 78. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint + áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket, továbbá a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint az alperesi BV intézetből a felperest fogvatartottként 2008. január 1. és szeptember 30. között nyolc alkalommal szállították a Fővárosi BV Intézetbe, majd onnan vissza. A felperes előadása szerint ezen alkalmakkor a BV alkalmazottai, mint a felügyelet tagjai közül valaki mindig dohányzott annak ellenére, hogy a szállító járművön a

dohányzás mindenki számára tiltott. A felperes előadta: mindez azért okozott számára fokozott megterhelést, mert gyermekkorától asztmás, így ezen időszakokat követően rohamai voltak és gyógyszerigénye jelentősen megnőtt. A felperes előadta azt is, hogy jogsértés volt számára, hogy a III. biztonsági csoportba sorolása miatt a szállító járművön mindig egy külön elkülönített részben kellett utaznia, ahová kevesebb levegő jutott be, ugyanakkor a cigarettafüst beáramolhatott. Kifogásolta a szállítást abból a szempontból is, hogy őt rendszerint a menetiránnyal háttal ültették be, amely számára rosszullétet eredményezett.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az egészséghez, emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogait, valamint az egyenlő bánásmód követelményét. Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, valamint 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítést és ennek törvényes kamatait igényelte 2008. január 1. napjától kezdődően. A jogkövetkezmények iránti igény kapcsán kifejtette: az alperesi magatartás egészségét súlyosan veszélyeztette, ez pedig nem vagyoni hátrányt okozott. A passzív dohányzás károsító hatása köztudomásúnak tekinthető. A nem vagyoni kártérítés tekintetében előadta azt is, hogy az alperes munkatársai a jogsértő magatartást többszörösen, folyamatosan gyakorolták.

Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte a jogalap hiányára hivatkozással. Előadta: munkatársai a szállító járműveken nem szegték meg a dohányzási tilalmat, azaz ott nem dohányoztak. A III. biztonsági csoportba sorolt fogvatartottak tekintetében előírás szerint figyelemmel kell lenni arra, hogy az ilyen besorolású fogvatartottak ne kerülhessenek egymás mellé, ezért volt szükség az elkülönített szállításra, ami jogsértést nem valósított meg. Az alperes álláspontja szerint a felperes egyébként azt sem igazolta, hogy nála egészségromlás következett volna be.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes egészség védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy munkatársai a szállítás során dohányoztak. Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 300.000 forint nem vagyoni kártérítést. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. A felperest részperköltség megfizetésére kötelezte az alperes javára, kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak 6.050 forint költséget. Ezt meghaladóan az előlegezett költség és a le nem rótt illeték tekintetében úgy határozott, hogy azt az állam viseli. Az elsőfokú bíróság beszerezte a szállítási dokumentációkat és ennek alapján állapította meg azt, hogy a felperest 2008. január 1. és szeptember 30. között négy alkalommal szállították a Fővárosi BV Intézetbe és onnan vissza, ..ra. A szállító járműről beszerzett fényképek alapján, továbbá .. és .. részletes tanúvallomásai

alapján azt állapította meg, hogy a szállító jármű utasterének szellőztetése megoldott, de a kis létszámú elkülönítő ketrecbe kevés levegő jut. Az elsőfokú bíróság megállapította: az alperes által bejelentett bv-alkalmazott tanúk úgy nyilatkoztak, hogy a szállító járművön dohányzás nem történt, ugyanakkor az elítélt tanúk egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy a felügyelő személyzet tagjai folyamatosan, egymást felváltva dohányoztak, illetve közülük legalább mindig egy dohányzott. Mérlegelte az elsőfokú bíróság azt, hogy a fogvatartott-tanúk közül két személy meghallgatását (.. és ..) éppen az alperes kérte. Az ellentétes tanúvallomásokból az elsőfokú bíróság a fogvatartottak egybehangzó tanúvallomását fogadta el, figyelemmel arra, hogy közülük kettő meghallgatását éppen az alperes kérte. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette azt, hogy a felperes orvosi iratokkal igazolta asztmás betegségét, az elítélt-tanúk pedig megerősítették azt, hogy a ketrecben történő szállítása miatt a felperest zavarta a dohányzás, ezek miatt fulladás, köhögés, légszomj lépett fel nála és asztmapumpáját is többször kellett használnia. Az elsőfokú bíróság elfogadta azt az orvosszakértői véleményt, hogy a dohányfüstös környezetben való szállítás a felperes egészségi állapotát nehezítette és ez a fulladás gyakoriságában és a jelentősebb gyógyszerigényben jelentkezett. Azt is elfogadta az orvosszakértői véleményből, hogy a veszélyeztetés akkor lenne megállapítható, ha a felperes állapota olyan mértékben súlyosbodott volna, hogy szakellátásban kell részesíteni, azaz légzésfunkciós paraméterei negatívan változnak.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem találta megalapozottnak a felperesnek az emberi méltóság és az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozó kereseti kérelmét. Az alperes igazolta, hogy a felperest biztonsági okból kellett külön elhelyezni a szállító járművön, ebben az esetben tehát a jogellenesség hiányzott. Álláspontja szerint a dohányfüstös környezetben történő szállítás önmagában még nem tekinthető az emberi méltóság sérelmének, illetve az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének. Az első fokú ítélet szerint a felperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a háttal való szállítás számára külön sérelmet okozott volna.

Az első fokú ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezett. A felperes kérte a kártérítés 3.000.000 forintra való felemelését, az alperes pedig a kereset teljes elutasítását igényelte.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését alaptalannak, az alperes fellebbezését pedig alaposnak találta. Ebből következően az első fokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította. A jogerős ítélet kifejtette: a másodfokú bíróság kizárólag az alperesi felügyelő személyzet fogvatartottakat szállító gépjárműben való dohányzásával kapcsolatban foglалhatott állást. Ebben a körben az elsőfokú bíróság mérlegelését nem találta

okszerűnek. Megállapította: a korabeli őrszemélyzet tagjai közül meghallgatott személyek ugyanolyan egységesen nyilatkoztak, mint a fogvatartott tanúk, csak ellenkező tartalommal. A fogvatartott tanúk a dohányzás tényéről számoltak be, míg a BV intézet kötelékébe tartozó vagy korábban oda tartozott személyek a dohányzás tényét a nyilatkozatuk alapján egyértelműen cáfolták. Ehhez képest a bizonyítékok értékelése körében nem lehetett külön jelentőséget tulajdonítani annak, hogy a szintén fogvatartott .. és .. tanúk meghallgatását egyébként az alperes indítványozta. A másodfokú bíróság értékelése szerint önmagában az, hogy az alperes által indítványozott fogvatartott tanúk is a felperes előadását támasztották alá, nem gyengítette az alperesi előadást, ugyanakkor nem erősítette a felperesi nyilatkozatokat sem. A tanúvallomások mérlegelésénél a másodfokú ítélet szerint különös figyelmet kellett fordítani arra, hogy a tanúk mindkét csoportja vonatkozásában volt egy olyan viszony, ami alapvetően befolyásolta vagy befolyásolhatta a tanúvallomások tartalmát. A fogvatartó és a fogvatartott között nyilvánvaló ellentét nem hagyható figyelmen kívül a fogvatartott tanúk nyilatkozatának értékelésekor. Ezzel szemben a BV kötelékébe tartozó, illetve tartozott személyek nyilvánvalóan lojálisak a szervezettel szemben. Mindkettő olyan befolyásoló tényező, amely miatt teljesen elfogulatlan tanúvallomás egyik oldal részéről sem volt járható. A másodfokú bíróság a mérlegelést minderre figyelemmel úgy összegezte: kizárólag az a következtetés vonható le, hogy a tanúvallomások kapcsán a dohányzás ténye objektíve nem volt igazolható. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem volt életszerű az, hogy a fogvatartott tanúk a részletekre igazából nem emlékeztek, mert a felperes által hivatkozott esemény, illetve eseménysor nem volt időbelileg olyan távoli, hogy a pontatlanságokat indokoltta tette volna. A jogerős ítélet kifejtette: a dohányzás ténye más egyéb objektív körülményhez nem volt köthető. Ha a felperes betegségére tekintettel jelentőséget tulajdonított a dohányzás tényének, akkor okkal lehetett feltételezni, hogy emiatt bejelentéssel élt vagy panaszt juttat el a BV intézet vezetéséhez. Ehhez képest 2005. és 2009. között nagy számú fogvatartotti kérelem és panasz származott a felperestől, de ezek között egyáltalán nem szerepelt a perbelihez hasonló panasz, illetve kérelem. Ilyen előterjesztett igényre maga a felperes sem hivatkozott. Ennél is komolyabb súllyal értékelte a jogerős ítélet azt, hogy a felperes az előadása szerinti tünetekkel nem jelentkezett az intézet orvosánál. A másodfokú bíróság egyetlen olyan esetet észlelt, amikor a felperes szállítására sor került és az orvosnál is megjelent. Ez 2008. január 16-án volt, akkor viszont a felperest nem Budapestre, hanem Tökölre szállították. Az orvosi iratokban ezzel kapcsolatban az is szerepelt, hogy a felperes a gyógyszeres javaslat meghosszabbítása miatt fordult orvoshoz, panasa nem volt. Az orvosi iratokból az sem következik, hogy a felperes gyógyszerigénye megnövekedett volna, csak az, hogy a számára felírt gyógyszeres javaslat meghosszabbítását kérte. Ennek

alapján a jogerős ítélet arra a következtetésre jutott, hogy a felperes dohányos környezetben való tartózkodása miatt nem következett be megnövekedett gyógyszerigény. Így a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján okszerűen arra a következtetésre jutott, hogy azokban az esetekben, amikor a felperest az alperesi BV intézetből a fővárosba szállították, nem lehet bizonyítottan tekinteni, hogy kétséget kizáróan minden alkalommal a kísérő személyzet tagjai közül legalább egy személy dohányzott volna. Ilyen körülmények között, bizonyítatlanság okán a másodfokú bíróság a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát. A felperesnek kérelemben kifejtett álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették a mérlegelés szabályait. Előadta: a jogalapot részben elfogadó és kisebb összegű nem vagyoni kártérítést megítélő elsőfokú bíróság ítélte meg helyesen a tényállást, bár az általa megítélt összeg nincs arányban az alperes által okozott folyamatos egészségromlással. A felperes ismételt előadta, hogy a dohányfüst zavaró hatását fokozta, hogy a szállító járművön a felperes szállítása kis létszámú „ketrecben” történt, ahová kevés levegő jut be, amit a szellőzés sem old meg. Az alperesi alkalmazottak szabálytalan dohányzása miatt a szállítások során a felperes sokat köhögött, fulladozott, ezt tanúk is alátámasztották. Az orvosszakértői vélemény által is megerősített ténynek tekinthető, hogy a felperesnek többször is használnia kellett az un. asztmapumpáját. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet megalapozatlanul hagyta figyelmen kívül az orvosszakértői véleményben foglaltakat, illetve a fogvatartott tanúk vallomását. A felperes álláspontja szerint a dohányzás és annak hatása nemcsak az egészség védelméhez fűződő jogát sértette, hanem emberi méltóságát és az egyenlő bánásmódhoz való jogát is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. § értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A jelen esetben a támadott jogerős ítélet egyértelműen a bizonyítékok mérlegelésével született meg. A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadására és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak

egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. A 275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének (BH 1999. évi 44 jogeset)

A felperes felülvizsgálati kérelmére figyelemmel a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság a mérlegelési tevékenysége során sértett-e jogszabályt vagy sem. Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy a jelentős számú tanúvallomások alapvetően két csoportra voltak oszthatóak. A felperes elítélt társai tanúként egyaránt úgy nyilatkoztak: maguk is tapasztalták azt, hogy a BV örök a szállítás során dohányoztak. Tanúvallomásaikban néhány esetben konkrét személyeket is megjelöltek. Ezzel szemben a BV örök, illetve volt BV ör tanúk úgy nyilatkoztak, hogy dohányzás a szállítás során nem történt, mert az a belső szabályok szerint egyébként is tilos. Azt is helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy érdektelennek tekinthető tanúvallomás nem volt. Bár valamennyi tanú a hamis tanúzás következményeire való kioktatás után tette meg a nyilatkozatát, ez önmagában a BV örök és az elítéltek közötti ellentétet nem szüntette meg, illetve azt is figyelembe kellett venni, hogy amennyiben a BV örök elismerték volna a dohányzást, magukat adott esetben az alperesen belüli eljárásnak tették volna ki. Helytállóan járt el ehhez képest a másodfokú bíróság akkor, amikor a beszerzett iratokat, illetve az orvosszakértői véleményt vonta a mérlegelés körébe. Az orvosszakértői vélemény értelemszerűen konkrétan nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a 2008-as szállítások során volt-e a szállító járművön dohányzás vagy sem, csak azt tartalmazta, hogy amennyiben ténylegesen dohányzás történt, az az asztmás felperesnél átmeneti egészségromlást okozhatott. A jogerős ítélet azt is jogszerűen vonta a mérlegelés körébe, hogy a felperes viszonylag nagy számú kérelmei, illetve panaszai tartalmaztak-e objektíve utalást a perben sérelmezett alperesi magatartásra vagy sem. A rendelkezésre álló adatokból okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy amennyiben a felperes személyiségi jogait súlyosan sértő magatartást észlelt a szállítások során, akkor ennek a beadványaiban is tükröződnie kellett volna, azonban a kártérítési eljárás megindításán kívül erre objektív adat nem merült fel. A felperes konkrétan a szállításokkal kapcsolatban nem fordult a BV intézet orvosához sem, illetve az sem volt megállapítható, hogy a szállításokhoz kapcsolódó módon gyógyszer fogyasztásában változás következett volna be. Mindezekre figyelemmel összességében az volt megállapítható, hogy a jogerős ítélet a rendelkezésre álló bizonyítékokat jogszabálysértés nélkül, helytállóan, okszerűen

mérlegelte.

Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperes költségmentességben részesült, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján megállapított mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. május 15.

*Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád sk. előadó
bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró*

A kiadmány hitelélül:

AM

írnok